

práve aj o evanjelických Slovákoch, ktorí, tak sa zdá, tieto súvislosti úplne zabudli. Osobitnú poznámku by som ešte venoval našim krajanom v Amerike. Zo všetkého toho, čo som prv povedal, vyplýva jedno. Veľkonemecká ríša nikdy neuviedla do pochybnosti samostatnosť nášho štátu. Ríša ju svojho času umožnila a zaručila a len pomocou jej zbraní je opäť zabezpečená. Naproti tomu sme videli teraz čo najzreteľnejšie, kto ju ohrozuje; je to bolševizmus, ktorý je v tej aliancii, ktorá len zdanlivo bojuje za slobodu európskych národov. Preto sme čo najostrejšie protestovali aj proti zmluve, ktorú exprezident Beneš uzavrel bez akejkoľvek kompetencie v decembri lanského roku s Moskvou. Jednak právne: Lebo nikto nie je oprávnený uzatvárať zmluvy za nejestvujúci štát. Československo neexistuje a za Slovensko hovoríme len my. Jednak však aj politicky: Lebo cieľom tejto zdanlivej zmluvy je sprístupniť strednú Európu bolševizmu.

4. Ostatne možno konštatovať jedno: Nie je to neobyčajný, ale normálny jav, že mladé štáty bez upevnených tradícií sa dostávajú do vážnych kríz. Nie je hrozné, keď sú prepadávané takými krízami. Rozhodujúce je len to, s akými rozhodnutiami z nich vychádzajú. Slovensko je presvedčené, že teraz už prekonaná kríza je krízou ozdravenia. Slovenské štátne vedenie je rozhodnuté urobiť všetko, čo si vyžaduje autorita štátu a poškvrnené právo. Povolá na prísnu právnu zodpovednosť všetkých tých, čo nesvedomite a proti zákonu a prísaha priviedli národ na okraj priepasti. Sme presvedčení, že tým prispievame svojím podielom k tomu európskemu sebauvedomeniu, ktoré musí teraz zložiť svoju svetodejinnú skúšku a ktoré, opreté o moc ríše, dovedie Európu do lepšej budúcnosti.

AMS Praha. Nár. súd Bratislava, Onľud 6/46, Tiso a spol., zv. 6. Strojopisný priepis. (Z nemčiny preložil JŠ.) — T. Pasák, „Několik poznámek k činnosti prof. dr. Hermanna Raschhofera za II. světové války“, příloha 4, ČSČH XI, 1963, čís. 4, s. 524—527.

510

1944, október 29. Praha. — Zpráva úradu vojenského splnomocnenca pri nemeckom štátnom ministrovi pre Čechy a Moravu a veliteľa vojenského okruhu Čechy a Morava K. H. Frankovi s večerným situačným hlásením nemeckého veliteľa na Slovensku z 28. 10. 1944.

Tajné!

Vec: Situácia na Slovensku.

Večerné hlásenie nemeckého veliteľa na Slovensku z 28. 10. 1944.

1. Celková situácia:

Rozbíjame zvyšky nepriateľských oddielov.

2. *Situácia nepriateľa*: Posledné skupiny odporu nepriateľa uznávajú nezmyselnosť ďalšieho boja, skladajú zbrane a dávajú sa zajať. Počet zajatých a množstvo koristi stále stúpa.

3. *Vlastná situácia*:

Jedna skupina 18. SS divízie panc. granátnikov postupovala ďalej na Lipt. Osadu a spôsobila prchajúcemu protivníkovi veľké straty na ľuďoch a na materiáli. Ostatné oddiely divízie spolu s podriadenou bojovou skupinou Schill prenasledovali protivníka z priestoru Banská Bystrica na sever a napriek protivníkovmu zúfalému odporu dobyli prudkým útokom Motyčky (15 km severne od Banskej Bystrice), pričom sa zmocnili cennej koristi.

Divízia Tatra čistila za veľmi ťažkých terénnych a poveternostných podmienok celý úsek, na ktorom boli rozbité posledné hniezda odporu. Aj tu neustále rastie počet zajatých a množstvo koristi.

Útočná brigáda Dirlewanger aj dnes úspešne odrážala protivníkov pokusy o únik a prelom pri Lipt. Osade a Revúcej.

Bojová skupina Wittenmeyer čistila od bánd dediny, ktoré ležia na sever a juh od hradskej Ružomberok—Poprad, a zmocnila sa okrem mnohých muničných a potravinových skladov aj cennej koristi v podobe ľahkých a ťažkých zbraní.

Letecká činnosť: Jedna Si 156 poveternostný prieskum.

SÚA Praha. S 110-5-47/139, Originál; strojopis. (Z nemčiny preložila HT.)

511

1944, október 30. [Slovensko.] — Pozdrav veliteľa 1. čs. armády gen. R. Viesta prezidentovi Benešovi zaslaný z príležitosti štátneho sviatku rádiotelegraficky do Londýna.

Mka 103057/44

Pane presidente.

V ťažkej situácii, ve ktorej sa nachádzame, vzpomínáme 28. října a ujišťujeme Vás, že ani neprudší útoky nepřítele nezviklaly naše odhodlaní vytrvati v boji až do vítězného konce.¹

Zasílaje svůj hold, pevně věřím, že vítězství je již velmi blízké.

Gen. Viest.
28. 10. 1944.²

VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/4. Záznam dešifrovanej došlej depeše. Strojopisný priepis.

¹ Dňa 28. 10. 1944 oznámil Krátký do Londýna: „Organizovaný odpor 1. ČSA prestal. Utvorené part. skupiny. Štáb ustupuje na východ. Zdena.“ (SÚA Praha, b S 40-3.) Zprávy od Marienky. Fotokópia odpisu.

² Pôvodný dátum 27. 10. 1944 prepísaný atramentom na 28. 10. 1944.